

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Ex dictis patet veniam infringendi canonis olim concessam non fuisse, sed tantùm infracti. Quod obtinebat tempore Zachariæ; qui negat facultatem datam à decessore suo ducendæ viduæ avunculi, qui ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Dein Praesul.
Decc.

de jure dispensationum loquitur. Sed ab iis referendis temperavi, quia restitutiones illæ ad Appellationum jura pertinent, & ad judicatorum rescissionem, non autem ad restitutionem ex benignitate indultam, quemadmodum tria superiora, quæ retuli, exempla.

V. Ceterum hic repetendum est quod initio adnotavi, nullum edi posse testimonium, quo doceatur à veteribus veniam infringendi canonis alicui collatam fuisse, sed tantum infracti. Ea scilicet Canonum & Decretorum erat reverentia, ut ea violari à quoquam æquo animo Pontifices ferre non possent; quin potius statim canonica pœna reos convictos plecterent, nisi necessitatis aut publicæ utilitatis manifesta ratio aliud suaderet. Zacharias hac de re certiores nos reddidit, qui rescriptis Bonifacio Moguntino conquerenti de indulta facultate à Gregorio III. ut quis viduam avunculi sui uxorem duceret: *Absit ut hoc prædecessor noster ita credatur præcepisse. Nec enim ab hac apostolica sede illa diriguntur quæ contraria esse patrum sive canonum institutis inveniuntur.* Imò verò cum idem Bonifacius enixè à Zacharia postularet ut sibi liceret Episcopum successorem eligere, respondit juxta mores antiquos: *De eo quòd tibi successorem constitui velle dixisti, ut te vivente in loco tuo eligatur Episcopus, hoc nulla ratione concedi patimur, quia contra omnem ecclesiasticam regulam vel instituta patrum esse monstratur.* Id autem charitate cogente homini de Ecclesia optimè merito indulgit, ut ea hora qua se migraturum è seculo cognosceret, præsentibus cunctis sibi successorem designaret.

Zach. ad Bonif. c.
3. an. 743.

Idem c. 4. & apud
Erat. 7. q. 1. c.
Retiij.

VI. Post seculum undecimum frequentior esse cœpit dispensationum usus, Ecclesiæ statu ita ferente; qui variis bellorum motibus & novis Decretis valde concussus erat. Attamen id superfuit ex antiqua disciplina, ut nihil indulgeretur, quin utilitate publica compensaretur; ut colligere licet ex præfatione Ivonis, quam Decreto suo præfixit. Ex ea regulas quasdam decerpere non alienum erit ab instituto, quia hodie etiam in quibusdam articulis usui esse possunt. Præceptiones, & prohibitiones, alias immobiles esse docet, alias verò mobiles. Ac primi quidem generis sunt illæ quas lex divina sanxit, quæ observate salutem conferunt, non observate eandem auferunt. Mobiles verò sunt, quas lex æterna non sanxit; sed posteriorum diligentia ratione utilitatis invenit, non ad salutem principaliter obtinendam, sed ad eam tutius muniendam. Quo in loco reponit canonicas institutiones. Mox addit: *In his*

quibus observatis salus acquiritur, vel in quibus neglectis mors indubitata consequitur, nulla est admittenda dispensatio; sed ita sunt omnia mandata vel interdicta servanda, sicut sunt æterna lege sancita. In his verò quæ propter rigorem discipline, vel muniendam salutem, posteriorum sanxit diligentia; si honesta vel utilis sequatur compensatio, potest præcedere auctoritate præsidium diligenter deliberata dispensatio. Utitur voce Compensationis, quam è Concilio Africano hausit, ut significet utilitatem cujus ratione venia canonum indulgetur. Usus autem harum dispensationum docet testimoniis aliquot petitis ex Augustino, Cyrillo, Innocentio, Leone, Gelasio, & Joanne octavo. Connumerat verò inter dispensationum exempla promotiones Felicis, Gelasij, Agapiti, Silverij Summorum Pontificum, etiam filij Presbyterorum essent; quorum ordinationes veritæ erant Decretis Pontificum. Sed in eo fallitur, quòd Decreta illa aliquot seculis posteriora sint ordinationibus illis quas recensuit. Translationes etiam Episcoporum ab una civitate in aliam, jam olim à severiore Ecclesiæ admittas, dispensationibus accensuit. Sed illæ ad canonum interpretationem referendæ sunt potius quàm ad dispensationem: quoniam migrationes quidem Episcoporum voluntariæ prohibite sunt à canonibus, Translationes verò cum causæ cognitione decretæ, non sunt vitæ. Prohibetur *ut Gæon*, non *ut rectoris*, ut loquuntur Græci. Qua de re alibi. Depositorum Episcoporum, Athanasij scilicet, Flaviani, & Chrysoptomi, & aliquot aliorum restitutionem à sede apostolica decretam, inter dispensationum exempla Ivo recenset; sed perperam, ut supra monui, cum hæc ad judiciorum restaurationem pertineant.

Dispensationum usum frequenter in epistolis suis commendat idem Ivo: in quibus hanc præcipuè regulam sequendam docet, ut fides vel boni mores non lædantur: *Tunc possunt Praesules legum rigorem propter necessitates ecclesiasticas temperare, quando ipsa legum remissio nihil continet contra fidei veritatem vel morum honestatem.* Et alibi: *A subditis non debet reprehendi Prelatorum dispensatio, si salvo fidei fundamento, & notâ communi regulæ morum, aliqua infirma faciunt, aut tolerant, ut vitam subditorum in proposito suæ sanctitatis conservare valeant.*

VII. Eodem seculo Anselmus Cantuariensis à Paschale secundo sibi concedi petit ut juxta arbitrium suum leges ecclesiasticas temperare possit in Angliâ; ubi, ob corruptos mores, disciplinæ tenor servari